

FINANČNÍ GRAMOTNOST V DOBĚ FINANČNÍ KRIZE

Ivan Noveský COFET, a.s.

V současné době existuje mnoho nových – před několika málo lety zcela neznámých – základních dovedností, jinak nazývaných gramotností. Počítačová gramotnost, mediální gramotnost a v neposlední řadě právě finanční gramotnost. Tyto gramotnosti se dnes řadí mezi základní dovednosti nutné k uplatnění občana v životě i na trhu práce.

Bez některých gramotností – např. bez počítačové gramotnosti, je možnost uplatnění občana v dnešní společnosti neboli konkurenceschopnost podstatně menší, ale není vyloučena. Absence těchto gramotností nehrozí občanovi sociálním vyloučením, ztráta zaměstnání, rozpad rodiny, exekuci.

Absence finanční gramotnosti však těmito negativními dopady hrozí. Ať již se jedná o možnou ztrátu zaměstnání, exekuci, rozpad vztahů a nakonec i sociální vyloučení. Paradoxní je, že nemusí rozhodovat ani věk dokonce ani vzdělání občanů, pokud finanční gramotnost chybí, dopady bývají velmi často fatální. Důsledky předlužení jsou velmi dlouhodobé a mohou pronásledovat občany až do důchodového věku, protože i důchod je trvalý příjem od státu, velmi zajímavý pro věřitele z hlediska exekucí.

Předluženost je i velmi demotivující faktor z hlediska zájmu předlužených o zaměstnání. Občané, kteří jsou předluženi, jsou prakticky nezaměstnatelní, tj. občan se nemůže zaměstnat z důvodů ekonomických a zaměstnavatel ho nechce jako problémově rizikového zaměstnance, protože navíc často s ním má vícenáklady v souvislosti s exekucemi, apod.

Co je špatně? Více než 2/3 občanů České republiky považují život na dluh za zcela normální, více než 80% občanů České republiky uvádí, že jim školní docházka nedala žádné znalosti z oblasti finanční gramotnosti. Obrovské je procento občanů České republiky – zejména ve starší generaci, které věří reklamě v médiích a zejména reklamě v televizi. Dynamika meziročního 40 % nárůstu nařízených exekucí u českých domácností dokresluje jako jeden z indikátorů předlužení pouze skutečnost masivního nárůstu zadluženosti. Například pouze v okrese Ostrava bylo za 1.pololetí 2008 realizováno 22 265 exekucí na dávky státní sociální podpory, atd., atd.

Málokdo z českých občanů nemá v okolí svých známých a přátel, či přímo v příbuzenstvu někoho, kdo by neměl negativní zkušenosti s půjčkami, či předlužením. Množí se případy neúspěšných živnostníků, kteří ač profesně velmi zdatní, zkrachovali. Nezaměstnatelnost občanů České republiky z důvodů předlužení má negativní dopad nejen na systém sociálního zabezpečení, ale jeho zbytečným zatěžováním i na celou ekonomiku. V souvislosti s ekonomickou krizí se budou tyto negativní dopady na systém i občany dále zvětšovat.

Co naopak dává naději? 3/4 občanů České republiky nedostatečnost vzdělání finanční gramotnosti chybí a mají zájem o vzdělání v oblasti finanční gramotnosti za předpokladu

bezplatnosti – očekávaným poskytovatelem finanční gramotnosti by však dle mínění respondentů měl být stát, který by tak měl vůči nim splatit svůj dluh ve vzdělání občanů.

COFET, a.s., který školí dospělé občany ve finanční gramotnost již třetím rokem, vytvořil a ověřil na téměř 3000 proškolených občanů ucelený systém výuky finanční gramotnosti pro dospělé v souladu se standardy finanční gramotnosti schválenými Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Tento systém je použitelný pro všechny občany ve věku od 15 do 115 let. COFET, a.s. má dvě státní akreditace MŠMT na vzdělávání finanční gramotnosti. Pro jednotlivé cílové skupiny se vzdělávání finanční gramotnosti liší spíše v detailech. Např. pro OSVČ bude více zvýrazněna oblast podnikatelské ekonomiky, pro seniory větší zaměření na zhodnocení a ochranu celoživotních úspor, apod.

Pro žáky prvního a druhého stupně základních škol je připraveno použití jiných forem vzdělávání finanční gramotnosti a je upraven i obsah výuky s větším zaměřením na základní pojmy peníze, majetek, apod. Pozitivní zprávou pro celou společnost je, že i Česká národní banka podporuje výuku finanční gramotnosti na základních školách.

EU formou doporučení svým členským státům ukládá zajistit vzdělávání občanů v oblasti finanční gramotnosti. Odborníci z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy kladou výuku finanční gramotnosti z hlediska priorit velmi vysoko a chystají systém vzdělávání finanční gramotnosti.

Finanční gramotnost je základní gramotnost nezbytná pro úspěšný život v současné společnosti. Je úplně lhostejno, zda se jedná o období ekonomického růstu či období ekonomické krize.

V systému základního i celoživotního vzdělávání má finanční gramotnost již dnes své nezastupitelné místo, jehož význam pro občany a stát zejména nyní -v období finanční krize- dramaticky roste.

Motto: ZA JEDNOHO KAŽDÉHO OBČANA ČESKÉ REPUBLIKY, KTERÝ SE DÍKY ZNALOSTEM FINANČNÍ GRAMOTNOSTI, NEPŘEDLUŽÍ A NESTANE SE TÍM NEZAMĚSTNATELNÝM. UŠETŘÍ STÁTNÍ ROZPOČET ČESKÉ REPUBLIKY CCA 193 TISÍC KČ – COŽ JE PRŮMĚRNÝ NÁKLAD ROZPOČTU ČESKÉ REPUBLIKY V CÚ 2008 NA 1 NEZAMĚSTNANÉHO.

Karlova Univerzita Praha- Spolek absolventů a přátel Univerzity Karlovy 28.1.2009